

tius lapsus increfceret. p. p. l. x. t. a. m. n. o.
 diceret. **A**uferte malum cogitationū
 vestrā ab oculis meis h. c. n. i. m. i. t. u. z. d. i.
 cens v. i. m. c. o. o. p. t. e. n. o. s. t. r. e. m. a. l. i. c. i. e. q. u. a. s. i.
 ferre se posse testat. q. z. c. o. o. p. t. a. i. l. l. a. e. s. s. e.
 nō potest q. z. v. i. c. z. i. n. o. p. o. r. t. u. n. e. e. i. u. s. c. o. n. s. p. e. c. t. u. i. i. n. g. e. r. i. t. u. r. q. u. i. c. q. u. i. d. i. n. o. b. i. s. o. c. c. u. l. t. e. i. l. l. i. c. i. t. u. m. c. o. g. i. t. a. t. u. r. d. e. u. s. e. m̄. m. a. l. a. h. o. m. i. n. u. m. n. e. c. c. o. g. i. t. a. t. i. o. n. e. s. i. g. n. o. r. a. t. n. e. c. p. e. r. p. e. t. r. a. t. a. o. b. l. i. u. i. s. c. i. t. m. i. s. i. a. b. e. i. u. s. o. c. u. l. i. s. p. e. n. i. t. e. n. d. o. d. e. l. e. a. n. t. u. r. **L**ux e. m̄. e. t. e. r. n. a. q. u. e. d. e. u. s. e. s. t. q̄. t. o. i. n. c. o. m. u. r. a. b. i. l. i. t. e. r. f. u. l. g. e. t. t. a. t. o. p. e. n. e. t. r. a. b. i. l. i. t. e. r. v. i. d. e. t. q. n. e. q. o. c. c. u. l. t. a. n. e. s. c. i. t. q. u. i. c. u. n. c. t. a. p. e. n. e. t. r. a. t. n. e. q. p. e. n. e. t. r. a. t. a. o. b. l. i. u. i. s. c. i. t. q. z. i. n. c. o. m. u. r. a. b. i. l. i. s. d. u. r. a. t. p. r. o. i. n. d. e. q. u. o. c. i. e. n. s. i. d. i. g. n. u. m. a. l. i. q. u. i. d. i. n. c. o. r. d. e. p. r. o. c. i. p. i. m. u. s. t. o. c. i. e. n. s. i. n. l. u. c. e. p. e. c. c. a. m. u. s. **N**unc ergo dū possumus a conspectu eterni iudicis q. z. male cogitata q. z. peius p. p. t. r. a. t. a. d. e. l. e. a. m. u. s. r. e. u. o. c. e. m. a. d. m. e. m. o. r. i. a. m. c. o. r. d. i. s. q. u. i. c. q. u. i. d. p. e. r. u. e. r. s. e. e. g. i. m. u. s. p. n. e. q. u. i. c. i. a. m. p. r. e. s. u. m. p. t. i. o. n. i. s. p. r. o. p. o. n. a. t. h. o. m. o. c. o. n. t. r. a. s. e. f. u. t. u. r. i. i. u. d. i. c. i. u. m. q. z. q. u. e. q. u. i. n. s. e. f. e. n. t. i. t. d. i. s. t. r. i. c. t. e. f. e. r. i. e. n. d. a. p. s. e. n. t. e. n. t. i. a. m. i. u. d. i. c. i. s. h. c. i. n. s. e. p. i. e. f. e. r. i. a. t. p. p. e. n. i. t. e. n. t. i. a. z. p. r. o. f. e. s. s. i. o. n. i. s. h. c. g. r. e. **D**ebet ergo vnus quisq. fidelis q. z. maxie religiosus ad cordis puritatem tendere. vt mereat illoz conforcio ascribi de quibus dicitur. **B**eati mundo corde quonia ipsi si deum videbunt. **A**d quod faciendū hortatur **L**eo papa sic dicens **U**nuerfitas fidelium ad perfectaz innocentia et plenaz debet tendere puritate vt cōforcio eoz mereatur ascribi de quibus dicitur. **B**eati mundo corde qm̄ ipsi deum videbunt. **O**mnī instancia omni virtute intēdendū est. vt quicquid secretum p. scie maculat. quicquid acies mentis obscurat diligētissimis emē dacōibz deleat. q̄. u. i. s. e. m̄. s. c. r. i. p. t. u. m. s. i. t. **Q**uis gloriabit castum se habere cor aut mundum se esse a peccato non tñ

despanda est apprehētio puritatis. q. cum semper perit semper accipit. nec remanet iudicio condemnādū. qd̄ fuerit confessione purgatū hoc est. quod omnes ecclesie filij orantes dicūt. **D**imitte nobis debita nostra. q. z. nemo tā iustus tam sanctus est. qui in tempore istius vite que tota tempratio ē curiuscūq. peccati remissione non egeat. **C**ircūstant vndiq. picula innumerabilia delictoz q. z. per licitos vsus ad imoderatos transit excessus dū p. curam salutis irrepit delectatio voluptatis q. z. non sufficit p. cupiscētie quod satis potest nature. h. c. **L**eo papa. **U**n sancti viri vt puritatem ac mūdiciam cordis acquirere ac retinere possent. pro hac diuicias dignitates ac delicias huius mundi vniuersas libenti animo p. tēpserunt. **D**e hoc dicit moyses abbas. i. collarōe patrū. **Q**uidē nos ad puritatē cordis potest dirigere tota virtute sectandū est quicquid autē ab hac retrahit vt p. ciosus ac notium deuitandū. p. hac em̄ vniuersa argimus atq. toleramus. pro hac patētes. p. pria dignitates diuicie delicie huius mundi et voluptas vniuersa p. tēpserunt vt scz puritas cordis perpetua recreet. h. c. moyses ab. **F**ilius **A**udio ex p. dictis mundicia cordis si qd̄ boni p. ferat vel quem feuctum afferat homini de hoc cupio edoceri. **Capitulum III Patet** **S**ire debes qd̄ mundus cor sine puritas cordis generat bonā consciā qua nihil est in hac vita iocundius. **E**ste beatus augu. qui dicit. **N**on est maior iocunditas q. p. scie puritas quia gaudium et exultatio deuotoz viroz ex bona cōscientia procedit. vnde dicit **S**eneca

Viri boni gaudiū ex bōa p̄scia proce-
 dit. **D**ura aut̄ p̄scia, p̄t dicit **Aug.** ē
 que nō h̄nt de preterito iustā accusati-
 onem ac de p̄nti iniustam delectatiōz
 et de futuro falsam volūtatē. **hxc hugo.**
Unde quietā et bonā p̄sciaz duo faci-
 unt vīz de p̄teritis mal̄ p̄ digna satisf-
 factio. et de futuris cauta declinatio.
De hoc dicit **Rich.** de sancto victore
 Quietam p̄sciam faciūt p̄teritoz ma-
 loz p̄ digna satisfactio et instanciū ma-
 loz p̄vida cautaq̄ declinatio. **Q**uiet-
 us est. quē p̄scia sua nec de preterita
 nec de p̄nti culpa remordet. **I**des sen-
 tit b̄t̄s bern. sic dicens **D**uo faciūt bo-
 nam p̄sciaz de malis penitere et de mal-
 is abstinere. **D**ebet autē vnusquisq̄
 cū diligēti examīe p̄sciaz discutere q̄
 lis sit. ne p̄tingat euz in piculū eternū
 tā ante q̄ corporis incidere. vñ bea.
Aug. dicit. **O**mnis p̄scia que verā sui
 discussione amiserit et iudiciū in picu-
 lum vergit tā mētis q̄ corporis eternuz
Dec **aug.** **E**t notanduz q̄ q̄
 diu carnis imperus et carnalis volupt-
 tas viget in homīe. p̄scia tota p̄turba-
 tur. **Q**uia cū sciamus omnipotēre de-
 um respicere et intelligere occulta cor-
 dis nostri. q̄n aliquo reatu culpe gra-
 uamur p̄scia nostra nos accusat et ido
 ad deū leuare cordis nostri faciē time-
 mus. postq̄ vero post p̄ntie lamēra fue-
 rit abluta. et cogitatiōes illicite cepe-
 rint in nobis languescere et de die in
 diem magis ac magisq̄ deficere tunc
 incipit nostra p̄scia ad pacē et tranq̄l-
 litatē seipsaz paulatī p̄ponere et fidu-
 ciam de gaudio superne retributiōis
 habere. **U**ñ **Richa.** de sancto victore.
Quādiu viget in homīe velxmet̄ i-
 perus carnis et torrens voluptatis car-
 nalis. solet esse causa timoris et idig-
 narōis solet sane p̄sciaz totā turbare.
 et amaritudis fluct̄ exagitare. postq̄

vero cepint infirmaz delectatiōnū flue-
 tus languescere atq̄ euanescere. inci-
 pit p̄scia pariter ad pacē et tranq̄lita-
 tem seipsaz paulatī p̄ponere. futuri iu-
 dicii metum magis magisq̄ deponere
 et illas p̄teritas anxietatis estuaciōes
 amittere. **beat**us ecia **Greg.** xvi. mo. **o.**
 de hoc sic ait. **S**icut p̄ corporis faciē ho-
 mini ita p̄ interiorē ymaginē deo noti
 atq̄ p̄spicabiles sumus. **C**ū vero rea-
 tu culpe d̄primimur ad deū leuare cor-
 dis nostri faciē verem. **D**ū em̄ nulla o-
 perū bonoz p̄fidencia fulcitur iutneri
 mens sūma trepidat q̄ ip̄a p̄scia se ac-
 cusat. **D**ū vero iā p̄ntie lamēris culpa di-
 luit et sic p̄petrata plāgū vt plangen-
 da mīme p̄perent. magna menti fi-
 ducia nascit et ad p̄spiciēda sup̄ne re-
 tributōis gaudia cordis nostri faciēs
 leuat. **hxc gre.** **E**t quīs discussio et re-
 morsus p̄scie in p̄nti mētē multū per-
 turbet. eternā tñ retributiōz p̄ter hoc ī
 futuro acquirat. vñ **criso.** **R**emorsus
 p̄scie multo nūc mētē discussio-
 nibz ferit et p̄cutit. sed p̄mūradē sup̄-
 ne beatitudinis acquirat. **S**ci-
 endū ecia q̄ q̄to quis maiorē graciā
 a deo p̄cipit. tanto maiorē remorsum
 p̄scie h̄z quociēs peccat. vñ **ric.** **Q**uā-
 to maiorē graciā a domino accipi-
 mustanto acriore remordētis consci-
 entie stimulo vrgemur quociēs pecca-
 mus. q̄ diu em̄ in nobis ipsa p̄scien-
 cia aliqd̄ imp̄fectōis inuenire poterit
 eius nos respectus cōfundit et cruciat
 huius itaq̄ cōscientie stimulus nūq̄
 finit̄ donec omnis imp̄fectō de medio
 tollat et ad integritatis plenitudinē
 homo reformet. **hxc Rich.** **Q**uicunq̄
 ectam de actibz suis deo placere festi-
 nat. testem se in celo et sue conscientie
 h̄e d̄siderat. **Q**uid em̄ nobis nocere
 p̄t si hūana ignorancia aut malicia
 d̄judicat. cū cōsciētia excusat. **U**ñ si

bonum de nobis dicitur quod non habemus
tristari debemus. Si vero malum de no-
bis quod in nobis non inuenitur non solum
non tristari ex hoc. sed potius gaudere
re debemus. quod probat beatus Augustinus. dicens
Quid obest illi si illa tabula est uult
humana delere ignorantia. si eundem
de libro uoluerit non quod propria deleat con-
scientiam. nam et si bonum quod de nobis di-
citur in mente non inuenitur. magnam in
nobis debet tristitiam generare. Eodem
modo si malum quod de nobis dicitur in nobis non
inuenitur in magna debemus leticia. pro-
fili. Et beatus Gregorius. mora. de eodem dicit. Dicitur
enim qui ex eo quod agit humanas laudes
appetit. testem in terra querit. Qui autem
de actibus suis omnipotenti deo placere
festinat. testem se habere se in celo pro-
ferat et sepe proferit ipsa quoque in nobis
bona opera ab incautis hominibus reprehenduntur.
sed qui testem in celis habet reprehensionem
hominum metuere non debet. hec gre. **S** Et notandum quod sunt nonnulli
qui membra corporis suis uelut
nitidius et preciosius operire solent. conscientiam
vero suam bonis moribus ac uirtutibus
ornare non curant. Sed quid pestem
externam fulgere uelut in conscientia
sordere flagitios. De hoc dicit leo pa-
pa. Vestimenta enim nitida membra operire
possunt. conscientiam ornare non possunt. Interi-
oris ergo hominis primo ornemur ef-
fectu ut exterioris quoque sit amictus
ornatus. spirituales maculas abluamus
ut carnalia in nobis fulgeant uelut
nitida. nihil enim potest fulgere uelut
sordere flagitios ubi enim conscientia tenebrosa est
totum corpus obscurum est. Unde patet dicit
Augustinus. Quanto amplius corpo-
ris huius id est hominis exterioris ap-
petunt ornamenta. tanto sunt maiora
hominis interioris detrimenda. quanto autem mi-
nus appetunt. tanto magis moribus
pulchris homo interior adornatur. hec

Augustinus. Qui etiam desiderat in domo
non gaudere et non quod tristis esse. studeat
iuste et uerose vivere et conscientiam mundam
habere. quod conscientia imunda seu mala sem-
per est in pena. Unde ysidorus. Si non
quod uis esse tristis bene uide. conscientia enim tunc
semper est in pena quod nulla pena graui-
or conscientia mala. Neus enim animus non quod
securus est. hec ysidorus. Cum igitur ex pro-
dictis intelligamus salutem hominis maxime
consistere in bona conscientia ualde necessa-
re est. ut omnem operam ad hoc tendamus. quod
tenus illibatam in nobis illam conscientiam
mus. quod nihil dulcius in rebus creatis
nihil dicitur in terra huic thesauro esse
potest. De cuius commendatione beatus Bernardus.
in tractatu de spirituali uita sic dicit.
P Magne diuicie bona conscientia. Et
reuera quid dulcius in rebus creatis
aut quid dicitur in terra aut securus
aut quietius hoc thesauro. Conscientia enim
bona titulus est religionis. Ager bene
dictoris. ortus deliciae archa dei. gau-
dium angelorum. thesaurus regni. habitaculum
spiritus sancti. Liber signatus et clau-
sus et in die iudicii aperiendo. nihil se-
curius nihil iocundius conscientia bona pro-
mat corpus trahat mundus. terreat ty-
abolus et secura erit conscientia. Secura
quod corpus mortis. Secura quod anima
coram deo presentabit. secura quod uergetur
terrificum tribunal christi iusti iudicis con-
stituet. future etiam beatitudinis non esse
utilius remedium nec certius restimonia
um bona conscientia. Corpus submergetur
in penam. uerberibus lamet gladio cruci-
eides supplitio afficiatur et secura erit
bona conscientia. In speculo anime status in-
terioris hominis agnoscitur. anima uero
toto non nouit se que sine speculo est. Spe-
culus enim mundum claret et purum rocinare
ligionis est conscientia. nec immerito specu-
lo ipsam conscientiam commiserim. quo-
miaz in ea tamquam in speculo rois oculus.

tam quod indecens quod decens est claro aspectu apprehendere potest. sed non venit ad bonam coram conscientia nisi per coram custodia. Cor enim suo arbitrio dimissum aut ad vitam severit aut ad mortem. Unde quidquid cor cogitat quod ad utilitates suam vel proximorum quoquomodo modo non prineat respuendum est ut possit acquiri bona conscientia. humana enim conscientia dei est vinea. quam extollere debet peccatorum confessio et eorum satisfactio. Exhibito etiam bonorum operum et custodia eorum. unicuique enim nostrum liber est propria conscientia et ad hunc librum discutiendum et emendandum alij omnes reperiuntur. **R** Anima cum egreditur de corpore nullum alium preter conscientie liberum secum portare potest. atque in illo cognoscet quo debeat ire. et quid debeat recipere. Ex his enim que scripta erunt in libris nostris iudicabimur et ideo scribi debent sicut exemplar libri vite. Et si quid aliter habuerit corrigantur. ne in illa ultima collatione si quod spiam inveni fuerint aliter habentes abiciantur. **hxc Ber.**

Filius

Uelle scire quid possit homo assequi salutis. habendo bonam conscientiam
Capitulum III Pater

Scire debes quod per bonam conscientiam pervenit ad pacem cordis et ad sabbatum sive gaudium spirituale. Circa quod notandum quod frequenter pax et gaudium se comitantur. quia ex pace cordis concipitur gaudium ex spiritu sancto de conscientie tranquillitate. sic e contrario non est pax impiis unde nec gaudium quos enim conscientia remordet gaudium vel pax spirituale non habent. Unde de bonis per Paulum dicitur. Deus spei repleat vos omni gaudio et pace. De impiis dicit dominus per prophetam. Non est pax impiis. quomodo enim pax potest esse illi

qui guerram et litem in domo conscientie habet. cui omnia tam bona quam mala nocent. qui iacet in spiritibus viciois. quem dominus conscientie remordet. qui onus diaboli portat qui iacet in immundicia. **O**portet ergo ut faciat iusticiam hoc est habeat vitam virtuosam. per quam pervenit ad bonam conscientiam. quod pacem cupit et tranquillitatem cordis possidere. **U**nde beatus augustinus. **F**ac iusticiam et habebis pacem si enim non amaveris iusticiam pacem non habebis bona enim res est pax. vis ergo venire ad pacem fac iusticiam. **N**ec augustinus. **Q**ui autem voluit pacifici in semetipsis esse. necesse est motus inordinatos et carnales concupiscencias sibiipsis subiciant ac in se demerent. mentem vero suam et rationem subiciant deo per obedientiam mandatorum eius. **U**nde beatus augustinus. **P**acifici in semetipsis sunt. quod omnes animi sui motus proponentes et subicientes rationi carnalesque concupiscencias habentes edomitas sunt dei regni filii. in quo ita ordinata sunt omnia ut quod est in homine precipuum et excellens imperet sit ceterisque reluctatibus. que sunt nobis bestisque communia atque id ipsum quod excellit in homine id est mens et ratio subiciatur potiori id est deo. **N**ec enim inferioribus impare quis potest. nisi superioribus subiciatur et hęc est pax que datur hominibus in terra bone voluntatis. non tamen aliquis ad hoc pervenire potest in hac vita ut lex repugnans legi mentis non sit omnino in suis membris sed hoc nunc pacifici agunt domando concupiscencias carnis ut ad pacem plenissimam quandoque perveniant. **E**t notandum quod quanto perfectior est vita in homine. tanto maior pax cordis. et quies interior copiosior ab eodem acquiritur ac possidetur. **S**igna autem perfecte quietis interioris hominis Iohannes ab. montis synai de scribit sic dicens. **Q**uies est incessabilis dei laetitia et assistentia. **I**esu memoria tui statui uniatum et tunc cognosces quietem. **G. ii**